

Vendégelőadó a szenioroknál

„a szolgálatban nem lehetnek jogok,
kötelezettségek nélkül!!!”
(N. Sárközi.)

Dr. S. Nagy László elnök üdvözölte a megjelenteket, Gyulai Ivánt, a miskolci Ökológiai Intézet igazgatóját az ülésre választott téma előadóját, megköszönve, hogy elfogadta a felkérést. Előljáróban vázolta az aktuális éghajlatváltozás téma időszerűségét és azokat az előzményeket, amelyek szükségszerűvé tették a szakunkat is érintő kérdés új szemléletű elemzését. Az előadónk olyan elismert szakértő, aki igen sokrétű információ és szakanyag szintetizálásával adta/adja közre vizsgálati eredményeit, állásfoglalását.

„Az éghajlatváltozás kihívásaiban az erdő szerepe.” c. téma kapcsán számítógépes prezentáció közvetítésével elhangzottakból a következő lényegesebb gondolatok érdemesültek rögzítésre.

Az előadó globálisan és már lokálisan is érzékelhető változások összefüggő hatásait, következményeit holisztikus szemléletben vázolta. Ráirányította a figyelmet, hogy a környezeti hatások jelentéktelennek tűnő részeivel legtöbbször kevésbé számolunk. A részhatások tartóssága halmozódásával egyszerre válnak a jelenségek kritikussá, mint pl. az üvegházhatású gázok (CO₂, metán stb.) dúsulásának a következményei. Ma már a globális tér is kezd betelni a különböző helyekből kiváló szétosztott hulladékokkal stb..

Vitathatatlan, hogy a fejlődéshez kellenek az új erőforrások, olyanok is, amelyeket eddig kihasználatlanul hagytunk. A nemzetközi folyamatokat tekintve viszont kiemelt kérdéssé vált a biológiai sokféleség megőrzése, az üvegházhatású gázok csökkentésének szabályozása is. A tengeri élőlények pusztulásával mind a tengeri, mind más nagy szénelnyelő kapacitások telítődnek. Ha csökkennek a nagy elnyelők, akkor halmozódnak a légkörben az üvegházhatású gázok, hozzájárulva az átlaghőmérséklet növekedéséhez. A nagy rendszerek eltérő változásai, összefüggései megnehezítik a prognosztizálást. Az elszabadított folyamatok pedig láncreakcióban jelentkeznek, beindítva egy másik reakciót.

A megváltozó anyagelosztás új ökológiai (szerkezet, működés stb.) viszonyokat hoz létre. A produkció fokozá-

sához a geológiai „raktárból” hozunk fel – a limitációk miatt – kompenzáló anyagokat, fokozva a további reakciókat. Az ember most azt kívánja bebizonyítani, hogy egyre nagyobb produkciójú rendszereket lehet kicsikarni a természetől anélkül, hogy cserébe bármit is feláldoznánk. A produkció megnövekedése olyan környezeti terheket hagy maga után, amely figyelmen kívül hagyta a rendszerek eltartó- és tűrőképességét.

Az elvi összefüggések vázolója során kitért a biomasszában belüli a fás szárú növények energetikai szerepére, a faapríték-tüzelés ellentmondásaira, felsorolva energetikai előnyeit, vázolta a fenntarthatóságra, termőhelyre gyakorolt pozitív és negatív hatásait. A fa energetikai célú felhasználásának társadalmi hatási is ellentmondásosak, mert externális vonatkozásai árnyaltan ismeretesek. Az erdeinkkel való tartamos gazdálkodást az „új” fahasznosítás nem fenyegetné, hiszen azokban tervszerű, s felügyelt gazdálkodás folyik. Kérdéses azonban, hogy a létszámában fogyatkozó közös szakigazgatásba integrált Erdészeti Szolgálat képes lesz-e megnövekvő szerepének eleget tenni.

Igen szemléletesen érzékeltette a biodizel, („zöld dízel”) üzemanyagok kockázatos hatásait. Pl. a kipufogógázok nitrogén-oxid tartalmának a dízelolajokhoz viszonyított növekedését. A számos összefüggés kapcsán utalt a kételyekre, és arra, hogy ismereteink sok tekintetben még kezdetlegesek. Sokszor inkább a vágyakat tükrözik, mint a valóságot. Kitért a kockázatos, kritikus kérdéseken belül arra, hogy a biomassa-felhasználási törekvések legátadhatóbb pontja a terület adta lehetőségek beszűkülése, majd szűkössége. Ugyanis a környezetbarát üzemanyagokra való átálláshoz négy és félszer több földre lenne szükség, az élelmiszer előállításán felül. A területi korlátok Magyarországon is fennállnak, hiszen az élelmiszer-termelés elővonná el a termőföldet fokozva a kockázatokat.

A természetvédelmi és ökológiai szempontok között érzékeltette a biokémiai ciklusok hatását, a talajon belüli energia és szén „körforgalmának” alakulását, hatását az üvegházhatású gázok mérlege vonatkozásában. Utalt arra, hogy a talaj csak részben képes mobilizálni a tárolt szenet, hiszen a talajban a növekvő szén-dioxid-koncentráció maga is limitáló tényező, mert gátol-

ja a víz, kálium, nitrogén-foszfor, kalcium és a magnézium felvételét.

Összegzésül nehéz a tömör lényeget rögzíteni. Azonban kifejezésre juttatta, hogy az ember okoskodása mindenképpen megtöri az ökológiai rendszerek önszabályozó mechanizmusát. A produkció fokozása az emberiség által csak újabb, a biokémiai ciklus által nem hasznosított energiák bevitelével lehetséges akkor, amennyiben ezt a „túlpörgetést” képes sérülésmentesen tolerálni az élő rendszer. Jó lenne belátni, hogy az energiafelhasználás csökkentésének alternatívája kétséges. A veszélyeket jelzik, hogy nincs elegendő terv és a természetes anyagok irányába nő a nyomás.

A bevezető gondolatok kapcsán kialakult véleménycserében részt vettek: dr. Szász T., dr. Erdős L., dr. Gbimessy L., dr. Varga B., Tokodi M. és dr. Sárosi Á. Összességében megállapításra került, hogy a rendezvényen olyan ismeretekről, összefüggésekről, környezeti kockázatokról tájékozódhattunk, amelyek a szakunkat és életünket érintik, amelyekre érdemes nagyobb figyelmet fordítani.

Az elnök a szeniorok nevében egyetemi kiadványunk kötetének átnyújtásával megköszönte az értékes és sok ismeretet nyújtó előadást, mivel az erdővel összefüggően is igen értékes új gondolatokat vonultatott fel az előadó. Köszönet érte!

A következőkben a szeniorok megvitatták a kitüntetésre előterjesztett javaslatokat; *Rakonczay Zoltán* tiszteleti tagságát, illetve *dr. Marjai Zoltánné* Bedő-díjra történő elnöki ajánlást a szeniorok egyhanguan támogatták. Más tárgy nem lévén az elnök az ülést beárta.

Dr. S. Nagy László.
elnök

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.allamerdo.hu

www.erdo.hu